

**LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIACINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-1019 1, 2, 6, 7,
7¹, 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 10, 11, 21, 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO
8⁵ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Dėl 2 straipsnio 2 dalies pakeitimo

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 2 dalyje pateiktas branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais sąvokos apibrėžimas nėra tikslus, nes į jį nėra įtraukta:

1) veikla jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, kuria verčiamasi branduolinės energetikos objektuose, kuriai reikalinga Įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodyta licencija;

2) veikla (su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais arba jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje) branduolinės energetikos objekto aikštelėje. Į tokią veiklą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 2 straipsnyje nurodytą branduolinės energetikos objekto aikštelės apibrėžimą, patektų bet kokia veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais arba jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, vykdoma nustatytas ribas turinčioje teritorijoje, kurioje yra statomas (statybvieta), pastatytas, eksploatuojamas branduolinės energetikos objektas ar tiriama ir (ar) vertinama galimybė jį statyti arba kurioje vykdomas branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimas ar uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra.

Nepatikslinus Įstatymo nuostatų gali kilti praktinių problemų taikant Įstatymo 8 straipsnio 5 ir 6 dalis.

Dėl 2 straipsnio papildymo naujomis 9 ir 10 dalimis

Pagal Tarptautinės atominės energijos agentūros (toliau – TATENA) 2011 m. Saugumo serijos Nr. GSR 3 dalies „Radiacinė sauga ir jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinė sauga: Tarptautinis pagrindinis saugumo standartas“ ir TATENA Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių saugos ir saugumo elgesio kodekso nuostatas, siekiant užtikrinti žmonių ir aplinkos radiacinę saugą, privalo būti nustatyti ir reikalavimai jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos užtikrinimui. Šie reikalavimai nėra tapatūs radiacinės saugos reikalavimams. Galiojančios redakcijos Įstatymo 7 straipsnio 5 dalies 2 punkte, 8⁴ straipsnio 3 dalies 1 punkte ir 12 straipsnyje yra vartojama jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos sąvoka. Remiantis TATENA rekomendacijomis ir siekiant teisinio aiškumo, būtina apibrėžti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos sąvoką ir Įstatymo atitinkamus straipsnius papildyti fizinės saugos teisinio reguliavimo nuostatomis. Dėl minėtų priežasčių tikslinga Įstatymo 2 straipsnyje apibrėžti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos sąvoką ir atitinkamai pakeisti Įstatymo 1, 6, 7, 7¹, 8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 10 ir 23 straipsnius.

Be to, Įstatymo projekte tikslinga papildyti Įstatymo 2 straipsnį nauja 10 dalimi ir joje apibrėžti kokybės laidavimo sąvoką bei Įstatyme nustatyti pareigą licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) nustatyta tvarka parengti, vykdyti ir atnaujinti veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais kokybės laidavimo programas.

Dėl 7 straipsnio 5 dalies papildymo nauju 21 punktu ir 7¹ straipsnio papildymo nauju 10 punktu

Galiojančios redakcijos Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Radiacinės saugos centro paskirtis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) ar jos pavedimu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka koordinuoti valstybės ir savivaldybių institucijų veiksmus radiacinės saugos srityje, vykdyti gyventojų ir aplinkos apšvitos bei veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais radiacinės saugos valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijų veiksmų koordinavimą radiacinės saugos srityje verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios

spinduliuotės šaltiniais valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą. Įstatymo 7¹ straipsnyje nurodyta, kokias funkcijas atlieka Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (toliau – VATESI), vykdydama radiacinės saugos verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą.

Siekiant, kad Radiacinės saugos centras galėtų efektyviai vykdyti Įstatymo 7 straipsnio 5 dalyje nustatytas funkcijas ir VATESI galėtų efektyviai vykdyti Įstatymo 7¹ straipsnyje nustatytas funkcijas, tikslinga Įstatyme įtvirtinti Radiacinės saugos centro ir VATESI teisę reikalauti ir gauti visą reikalingą informaciją, dokumentus, medžiagą, tyrimų duomenis ir asmenų duomenis, kurie reikalingi prižiūrėti, kaip laikomasi Įstatyme ir kituose branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais radiacinę saugą bei jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Dėl 8 straipsnio 5 ir 6 dalių pakeitimo

Įstatymo projekte siekiama Įstatyme įtvirtinti nuostatas, leidžiančias perkelti į elektroninę terpę administracines paslaugas, susijusias su Radiacinės saugos centro išduodamomis licencijomis verstis veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, kas leistų įvykdyti VŠĮ „Versli Lietuva“ kartu su partneriais įgyvendinamą Administracinių procedūrų, susijusių su valstybės ir savivaldybių institucijų išduodamais leidimais, perkėlimo į elektroninę terpę projektą Nr. VL12-25.

Dėl 21 straipsnio 1 dalies pakeitimo

Siekiant suderinti Įstatymo nuostatas su Lietuvos Respublikos statybos įstatymu, tikslinga Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje atsiskaityti sertifikuojamų statybinių medžiagų ir statybinių gaminių reglamentavimo ir atsižvelgiant į kompetenciją pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai tvirtinti Statybos produktų, kuriuos privaloma radiologiškai ištirti sąrašą, suderinus su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija), bei nustatyti leidžiamuosius radionuklidų aktyvumo rodiklius statybos produktuose.

Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (toliau – Ūkio ministerija) išvadų ir pasiūlymų dėl Įstatymo pakeitimo, kuriems pritarta Vyriausybės 2014 m. vasario 5 d. pasitarimo sprendimu (protokolo Nr. 5, 2 klausimas)

Dėl 8 straipsnio 7 ir 8 dalių pakeitimo bei 10 dalies pripažinimo netekusia galios ir Įstatymo papildymo 8⁵ straipsniu

Įstatyme nėra nustatyti leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, galiojimo terminai bei paraiškos dėl leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar leidimo vežti radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, nagrinėjimo terminai ir procedūros.

Atsižvelgiant į tai, kad teisinis pagrindas mokėti valstybės rinkliavas yra nustatytas Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatyme (toliau – Rinkliavų įstatymas), Įstatymo 8 straipsnio 10 dalis yra perteklinė. Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytos licencijų ir laikinųjų leidimų rūšys, kuriuos išduoda Radiacinės saugos centras ir VATESI.

Dėl 8³ straipsnio pakeitimo

Įstatymo 8³ straipsnyje nėra nustatytas trumpiausias terminas trūkumams šalinti, kurį licencijas ar laikinuosius leidimus išduodanti institucija gali nustatyti, jeigu asmuo pateikė ne visus ar netinkamai įformintus licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtinus dokumentus.

Dėl 8⁴ straipsnio 1, 2 ir 5 dalių pakeitimo

Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmuo, turintis licenciją ar laikinąjį leidimą, apie pasikeitusius duomenis privalo pranešti licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančiai institucijai ir kartu su dokumentais, patvirtinančiais duomenų pasikeitimą, pateikti prašymą patikslinti licenciją ar laikinąjį leidimą. Nustatytas įpareigojimas pateikti licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančiai institucijai dokumentus, patvirtinančius duomenų pasikeitimą nėra pagrįstas ir sukuria papildomą administracinę naštą verslui, nes pati licencijas ar laikinuosius leidimus išduodanti institucija turi galimybę patikrinti pasikeitusius duomenis.

Be to, Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 ir 2 dalyse nėra nustatyti licencijos ar laikinojo leidimo patikslinimo ir licencijos ar laikinojo leidimo dublikato išdavimo terminai.

Įstatymo 8⁴ straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas panaikinamas, jeigu juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis licenciją ar laikinąjį leidimą, baigėsi likvidavimo arba reorganizavimo būdu. Ši Įstatymo nuostata prieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.97 straipsniui, nustatančiam, kad reorganizuojant juridinį asmenį jo teisės ir pareigos pereina po reorganizacijos veikiančiam juridiniam asmeniui.

Dėl 10 straipsnio pakeitimo

Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 5 straipsnis ir Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“, 15 punktas reikalauja, kad licencijos turėtojų teisės ir pareigos būtų nustatytos tik įstatymo lygmeniu. Dalis licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pareigų yra nustatytos Įstatymo 10 straipsnyje, o dalis – Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais licencijavimo taisyklėse, patvirtintose Vyriausybės 1999 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 653 „Dėl Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – licencijavimo taisyklės).

Dėl 11 straipsnio 1 dalies pakeitimo

Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis nereglamentuoja, kas nustato jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, radiacinės saugos įrangos bei kitų įtaisų ir medžiagų, galinčių sąlygoti papildomą žmonių apšvitą, taip pat gaminių, turinčių jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, radiacinės saugos reikalavimų atitikties nustatymo tvarką.

Įstatymo projektas parengtas siekiant:

- 1) įgyvendinti Ūkio ministerijos išvadas ir pasiūlymus dėl Įstatymo pakeitimo, kuriems pritarta Vyriausybės 2014 m. vasario 5 d. pasitarimo sprendimu (protokolo Nr. 5, 2 klausimas);
- 2) patikslinti branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais sąvokos apibrėžimą, įtraukiant į ją veiklą jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje branduolinės energetikos objekte ir veiklą branduolinės energetikos objekto aikštelėje, bei taip užkirsti kelią problemoms dėl Įstatymo 8 straipsnio 5 ir 6 dalių ir su jomis susijusio teisinio reglamentavimo taikymo;
- 3) nustatyti teisę Radiacinės saugos centrui ir VATESI iš asmenų, nurodytų Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje, kurių veiklai reikalinga Radiacinės saugos centro ar VATESI išduodama Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta licencija ar laikinasis leidimas, ir asmenų, kurių veiklai nereikalinga Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta licencija ar laikinasis leidimas, tačiau, kurių vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) yra tikimybė nustatyti paliktąjį jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį ar radionuklidais užterštą objektą, reikalauti ir gauti visą reikalingą informaciją, dokumentus, medžiagą, tyrimų duomenis ir asmenų duomenis, kurie reikalingi prižiūrėti, kaip laikomasi Įstatyme ir kituose radiacinę saugą bei jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų;
- 4) sudaryti galimybę administracines paslaugas, susijusias su licencijų ir laikinųjų leidimų verstis veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išdavimu, perkelti į elektroninę terpę;
- 5) apibrėžti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos sąvoką ir patikslinti Įstatymą jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos užtikrinimo nuostatomis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė ir rengėja – Sveikatos apsaugos ministerija (tiesioginis įstatymo projekto rengėjas – Radiacinės saugos centro direktorius Albinas Mastauskas, tel. (8 5) 236 1936, el. paštas albinas.mastauskas@rsc.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Dėl 2 straipsnio 2 dalies pakeitimo

Branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais sąvokos apibrėžimas yra nurodytas galiojančios redakcijos Įstatyme.

Dėl 2 straipsnio papildymo naujomis 9 ir 10 dalimis

Įstatymo 7 straipsnio 5 dalies 2 punkte, 8⁴ straipsnio 3 dalies 1 punkte ir 12 straipsnyje yra vartojama jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos sąvoka, tačiau ši sąvoka Įstatyme nėra apibrėžta. Be to, Įstatymo 2 straipsnį tikslinga papildyti nauja 10 dalimi ir joje apibrėžti kokybės laidavimo sąvoką. Dabar licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pareiga parengti, vykdyti ir atnaujinti veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais kokybės laidavimo programas nustatyta Vyriausybės patvirtintose licencijavimo taisyklėse ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakyme Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2001 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“.

Dėl 7 straipsnio 5 dalies papildymo nauju 21 punktu ir 7¹ straipsnio papildymo nauju 10 punktu

Įstatyme nėra nustatyta pareiga asmenims, nurodytiems Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje, kurių veiklai reikalinga Radiacinės saugos centro ar VATESI išduodama Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta licencija ar laikinasis leidimas, ir asmenims, kurių veiklai nereikalinga Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta licencija ar laikinasis leidimas, tačiau, kurių vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) yra tikimybė nustatyti paliktąjį jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį ar radionuklidais užterštą objektą, sudaryti sąlygas Radiacinės saugos centro ar VATESI pareigūnams gauti visą reikalingą informaciją, dokumentus, medžiagą, tyrimų duomenis ir asmenų duomenis, kurie reikalingi prižiūrėti, kaip laikomasi Įstatyme ir kituose radiacinę saugą bei jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Dėl 8 straipsnio 5 ir 6 dalių pakeitimo

Įstatymas neregamentuoja elektroninių licencijų ar laikinųjų leidimų išdavimo, esant techninėms galimybėms, ir galiojančių popierinių licencijų ar laikinųjų leidimų pakeitimo, esant techninėms galimybėms, į elektronines licencijas ar laikinuosius leidimus klausimų.

Dėl 21 straipsnio 1 dalies pakeitimo

Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Sąrašą sertifikuojamų statybinių medžiagų ir statybinių gaminių, kuriuos privaloma radiologiškai ištirti, bei leistinos taršos radionuklidais privalomąsias normas nustato Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Aplinkos ministerija.

Dėl Ūkio ministerijos išvadų ir pasiūlymų dėl Įstatymo pakeitimo, kuriems pritarta Vyriausybės 2014 m. vasario 5 d. pasitarimo sprendimu (protokolo Nr. 5, 2 klausimas)

Dėl 8 straipsnio 7 ir 8 dalių pakeitimo bei 10 dalies pripažinimo netekusia galios ir Įstatymo papildymo 8⁵ straipsniu

Įstatyme nėra nustatyti leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, galiojimo terminai bei paraiškos dėl leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar leidimo vežti radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, nagrinėjimo terminai ir procedūros.

Įstatymo 8 straipsnio 10 dalyje nustatyta, už kokias administracines paslaugas gali būti imama valstybės rinkliava.

Dėl 8³ straipsnio pakeitimo

Įstatymo 8³ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu asmuo pateikė ne visus licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtinus dokumentus ir per licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančios institucijos nustatytą terminą nepateikė tinkamai įformintų trūkstančių dokumentų, licencijas ar laikinuosius leidimus išduodanti institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas raštu informuoja šį asmenį, kad paraiška išduoti licenciją ar prašymas išduoti laikinąjį leidimą paliekami nenagrinėti.

Dėl 8⁴ straipsnio 1, 2 ir 5 dalių pakeitimo

Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmuo, turintis licenciją ar laikinąjį leidimą, apie pasikeitusius duomenis privalo pranešti licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančiai institucijai ir kartu su dokumentais, patvirtinančiais duomenų pasikeitimą, pateikti prašymą patikslinti licenciją ar laikinąjį leidimą.

Be to, Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 ir 2 dalyse nėra nustatyti licencijos ar laikinojo leidimo patikslinimo ir licencijos ar laikinojo leidimo dublikato išdavimo terminai.

Įstatymo 8⁴ straipsnio 5 dalies 3 punkte nustatyta, kad licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas panaikinamas, jeigu juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintys licenciją ar laikinąjį leidimą, baigėsi likvidavimo arba reorganizavimo būdu.

Dėl 10 straipsnio pakeitimo

Dalis licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pareigų yra nustatyta Įstatymo 10 straipsnyje, o dalis – licencijavimo taisyklėse.

Dėl 11 straipsnio 1 dalies pakeitimo

Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis nustato, kad jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, radiacinės saugos įrangą bei kitus įtaisus ir medžiagas, galinčius sąlygoti papildomą žmonių apšvitą, taip pat gaminius, turinčius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, galima parduoti ar naudoti tik nustačius, kad jie atitinka radiacinės saugos reikalavimus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl 2 straipsnio 2 dalies pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma į branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais sąvokos apibrėžimą įtraukti veiklą jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje branduolinės energetiko objekte ir veiklą branduolinės energetikos objekto aikštelėje. Atlikus šiuos Įstatymo pakeitimus ši sąvoka atitiktų esamą situaciją ir būtų užtikrinta, kad bus aiškiai atskirta institucijų (Radiacinės saugos centro ir VATESI) kompetencija, išduodant Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytas licencijas ir laikinuosius leidimus.

Dėl 2 straipsnio papildymo naujomis 9 ir 10 dalimis

Siekiant teisinio aiškumo įstatymo projekte siūloma papildyti Įstatymo 2 straipsnį nauja 9 dalimi ir joje apibrėžti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos sąvoką ir atitinkamai pakeisti Įstatymo nuostatas, tuo užtikrinant jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą. Taip pat įstatymo projekte siūloma papildyti Įstatymo 2 straipsnį nauja 10 dalimi ir joje apibrėžti kokybės laidavimo sąvoką.

Dėl 7 straipsnio 5 dalies papildymo nauju 21 punktu ir 7¹ straipsnio papildymo nauju 10 punktu

Siekiant, kad Radiacinės saugos centras ir VATESI galėtų efektyviai vykdyti Įstatyme nustatytas funkcijas, prižiūrint, kaip laikomasi Įstatyme ir kituose radiacinę saugą bei jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyty reikalavimų, įstatymo projekte siūloma papildyti Įstatymo 7 straipsnio 5 dalį nauju 21 punktu ir Įstatymo 7¹ straipsnį nauju 10 punktu, juose nustatant kad Radiacinės saugos centras ir VATESI iš asmenų, nurodytų Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje, kurių veiklai reikalinga Radiacinės saugos centro ar VATESI išduodama Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta licencija ar laikinasis leidimas, ir asmenų, kurių veiklai nereikalinga Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta licencija ar laikinasis leidimas, tačiau, kurių vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) yra tikimybė nustatyti paliktąjį jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį ar radionuklidais užterštą objektą, turi teisę reikalauti ir gauti visą reikalingą informaciją, dokumentus, medžiagą, tyrimų duomenis ir asmenų duomenis, kurie reikalingi prižiūrėti, kaip laikomasi Įstatyme ir kituose radiacinę saugą bei jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyty reikalavimų.

Dėl 8 straipsnio 5 ir 6 dalių pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 8 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyti, kad Radiacinės saugos centras ir VATESI Vyriausybės patvirtintų licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka gali išduoti popierines arba, esant techninėms galimybėms, elektronines licencijas ar laikinuosius leidimus bei licencijos turėtojo prašymu, esant techninėms galimybėms, jam išduotą galiojančią popierinę licenciją ar laikinąjį leidimą pakeisti į elektroninę licenciją ar laikinąjį leidimą.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktą pastabą, kad informacijos pateikimas raštu apima ir informacijos pateikimą elektroninėmis priemonėmis, įstatymo projekte numatytas reikalavimas pateikti dokumentus raštu suteikia galimybę dokumentus pateikti ir elektroninėmis priemonėmis.

Įstatymo projekte siūloma papildyti Įstatymo 8¹ ir 8² straipsnius nuostatomis, kad asmenims, norintiems gauti licenciją ar laikinąjį leidimą, licencija ar laikinasis leidimas išduodami, nereikalaujant pateikti dokumentų ir (ar) informacijos, kurie jau buvo pateikti licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančiai institucijai, išskyrus atvejus, kai tokie dokumentai ir (ar) informacija pasikeičia. Remiantis šia įstatymo projekte siūloma nuostata, po reorganizacijos veikiančiam juridiniam asmeniui, teikiant paraišką išduoti licenciją ar laikinąjį leidimą, nebereikėtų pateikti dokumentų ir (ar) informacijos, kurie jau buvo anksčiau pateikti licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančiai institucijai, išskyrus atvejus, kai tokie dokumentai ir (ar) informacija pasikeičia (pvz., keičiasi juridinių asmenų vykdoma veikla, atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymai, turi būti atnaujinti daugelis licencijai ar laikinajam leidimui gauti pateiktų dokumentų (radiacinės saugos programa ir kt.), kurie turi įtakos radiacinei saugai).

Dėl 21 straipsnio 1 dalies pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad Statybos produktų, kuriuos privaloma radiologiškai ištirti, sąrašą tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija, suderinusi su Aplinkos ministerija, o leidžiamuosius radionuklidų aktyvumo rodiklius statybos produktuose nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

Dėl Ūkio ministerijos išvadų ir pasiūlymų dėl Įstatymo pakeitimo, kuriems pritarta Vyriausybės 2014 m. vasario 5 d. pasitarimo sprendimu (protokolo Nr. 5, 2 klausimas)

Dėl 8 straipsnio 7 ir 8 dalių pakeitimo bei 10 dalies pripažinimo netekusia galios ir Įstatymo papildymo 8⁵ straipsniu

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 8 straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatyti, kad leidimas vežti radioaktyvias medžiagas ir leidimas vežti radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, galioja ne ilgiau kaip 3 metus, jei nėra kitaip nustatyta išduotame leidime. Įstatymo projekte siūloma papildyti Įstatymą 8⁵ straipsniu, nustatančiu paraiškos dėl leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar leidimo vežti radioaktyvias atliekas, susidariusias nebranduolinio kuro ciklo metu, nagrinėjimo terminus ir procedūras.

Atsižvelgiant į tai, kad teisinis pagrindas mokėti valstybės rinkliavas yra nustatytas Rinkliavų įstatyme, įstatymo projekte siūloma kaip perteklinę pripažinti netekusia galios Įstatymo 8 straipsnio 10 dalį.

Dėl 8³ straipsnio pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 8³ straipsnio 2 dalyje įtvirtinti licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančios institucijos pareigą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos raštu informuoti asmenį, kad gauti ne visi ar netinkamai įforminti licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtini dokumentai, ir nustatyti ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų terminą, per kurį turi būti pašalinti nustatyti trūkumai, jeigu asmuo pateikė ne visus ar netinkamai įformintus licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtinus dokumentus. Be to, įstatymo projekte siūloma Įstatymo 8³ straipsnio 3 dalyje nustatyti, kad išduoti licenciją ar laikinąjį leidimą atsakoma, jeigu pateikti ne visi ar netinkamai įforminti licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtini dokumentai ir per licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančios institucijos nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti arba pateikti dokumentai neatitinka šiame įstatyme, Vyriausybės patvirtintose licencijavimo taisyklėse ir kituose radiacinę saugą ir jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, arba valstybinės radiacinės saugos priežiūros metu nustatyta, kad asmens pasirengimas verstis Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais neatitinka Įstatymo ar kitų radiacinę saugą ir jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Dėl 8⁴ straipsnio 1, 2 ir 5 dalių pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma atsisakyti Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 dalyje nustatytos licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pareigos, kreipiantis į licencijas ar laikinuosius leidimus išduodančią instituciją dėl licencijos ar laikinojo leidimo patikslinimo, pateikti dokumentus, patvirtinančius duomenų pasikeitimą. Atsisakius minėto įpareigojimo, pati licencijas ar laikinuosius leidimus išduodanti institucija turėtų patikrinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pranešime nurodytus pasikeitusius duomenis. Be to, siekiant teisinio aiškumo, įstatymo projekte siūloma nustatyti Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 ir 2 dalyse licencijos ar laikinojo leidimo patikslinimo ir licencijos ar laikinojo leidimo dublikato išdavimo terminus.

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 8⁴ straipsnio 5 dalies 3 punkte nustatyti, kad reorganizavus juridinį asmenį, jam išduotų licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas nėra panaikinamas. Tokiu atveju, vadovaujantis Įstatymo 8⁴ straipsnio 1 dalimi, būtų taikoma licencijos ar laikinojo leidimo patikslinimo procedūra.

Dėl 10 straipsnio pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 10 straipsnyje nustatyti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo pareigas, kurios numatytos licencijavimo taisyklėse.

Dėl 11 straipsnio 1 dalies pakeitimo

Įstatymo projekte siūloma Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, radiacinės saugos įrangos bei kitų įtaisų ir medžiagų, galinčių sąlygoti papildomą žmonių apšvitą, taip pat gaminių, turinčių jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, radiacinės saugos reikalavimų atitikties nustatymo tvarką nustato Sveikatos apsaugos ministerija.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymą, būtų nustatytas aiškesnis licencijų ir laikinųjų leidimų verstis veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išdavimo, patikslinimo, galiojimo panaikinimo ir veiklos sąlygų teisinis reguliavimas. Priėmus įstatymą, būtų aiškiau reglamentuota jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės sauga, patikslintas branduolinės energetikos sritys veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais sąvokos apibrėžimas.

Įstatymas neturės įtakos valstybės finansams. Įstatymas turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes įstatymo projekte numatomas įtvirtinti aiškesnis su licencijų ir laikinųjų leidimų išdavimu susijęs teisinis reglamentavimas. Priėmus įstatymo projektą, sumažėtų administracinė našta verslui, nes būtų sudaryta galimybė administracines paslaugas, susijusias su licencijų ir laikinųjų leidimų verstis veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išdavimu, perkelti į elektroninę terpę.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Teikiamas įstatymo projektas turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes įstatymo projekte numatomas įtvirtinti aiškesnis su licencijų ir laikinųjų leidimų išdavimu susijęs teisinis reglamentavimas. Priėmus įstatymo projektą, sumažėtų administracinė našta verslui, nes būtų sudaryta galimybė administracines paslaugas, susijusias su licencijų ir laikinųjų leidimų verstis veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išdavimu, perkelti į elektroninę terpę.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymo projektą reikės priimti aiškinamojo rašto 11 punkte nurodytus įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

Įstatymo projekto 2 straipsnyje nurodytos sąvokos suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Iki įstatymo įsigaliojimo turės būti priimti šie įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai:

1) Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių ir šios rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

2) Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. 653 „Dėl Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

3) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 7 d. įsakymo Nr. V-687 „Dėl Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

4) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. kovo 31 d. įsakymo Nr. 146 „Dėl Radiacinės saugos reikalavimų atitikties kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;

5) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2008 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. V-1271/22.3-139 „Dėl Radioaktyviųjų medžiagų, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro įvežimo, išvežimo, vežimo tranzitu ir vežimo Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“;

6) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro tvirtinamos jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių pavojingumo kategorijos, atsižvelgiant į jų galimą poveikį žmonėms ir aplinkai dėl jonizuojančiosios spinduliuotės;

7) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro tvirtinamas statybos produktų, kuriuos privaloma radiologiškai ištirti, sąrašas;

8) Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko tvirtinami jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, naudojamų branduolinės energetikos srityje veikloje su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, fizinės saugos reikalavimai ir taisyklės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis: „branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais“, „jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinė sauga“, „kokybės laidavimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Leidžiamuosius radionuklidų aktyvumo rodiklius statybos produktuose nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. spalio 7 d. įsakymas Nr. V-890 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 85:2011 „Gamtinė apšvita. Radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“.

Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais kokybės laidavimo programų rengimą ir vykdymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2001 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“.

Priėmus įstatymą šiame aiškinamojo rašto punkte nurodytų teisės aktų keisti nebereikės.

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė

Lietuvos Respublikos
Sveikatos apsaugos ministrė
Rimantė Šalaševičiūtė

Teisės departamento direktorė
Nerija Stasiulienė